

Seat No. : _____

NQ-110

December-2015

B.Com., Sem.-I

**CE-101A : Advanced Accounting & Auditing
(Financial Accounting-I)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70]

સૂચના : જરૂરી ગણતરીઓ જવાબના ભાગરૂપે દર્શાવો.

1. (a) સૌભ્યા, જુહી અને સોનાલી 4 : 5 : 1ના પ્રમાણમાં નફો-નુકસાન વહેંચતા ભાગદારો છે. તેમનું સરવૈયું નીચે મુજબ છે :

7

દેવાં	₹	મિલકતો	₹
લેણદારો	50,000	હાથ પર રોકડ	15,000
સૌભ્યાની લોન	30,000	સ્થિર મિલકતો	1,80,000
જુહીની લોન	15,000	રોકાણો	1,07,000
અનામત ભંડોળ	18,000		
આકસ્મિક અનામત	75,000		
મૂડી :			
સૌભ્યા	75,000		
જુહી	24,000		
સોનાલી	15,000		
	3,02,000		3,02,000

તેમની પેઢીનું વિસર્જન થયું અને મિલકતોના નીચે મુજબ ઉપજ્યા :

- પ્રથમ હપતો ₹ 50,000
- બીજો હપતો ₹ 1,85,000

વિસર્જનની તારીખે એક આકસ્મિક જવાબદારી ₹ 5,000ની હતી, જે બીજા હપતા વખતે ₹ 3,500માં ચૂકતે કરવામાં આવી.

વિસર્જન ખર્ચ ₹ 10,000 અંદાજવામાં આવ્યો હતો, પણ ખરેખર ખર્ચ ₹ 7,500 થયો હતો.

બીજા હપતા વખતે ₹ 2,500નો સ્ટોક સોનાલી લઈ ગઈ હતી.

જેની હિસાબોમાં જોગવાઈ કરી ન હતી, જેથી રકમ ₹ 3,000 પેઢીને બીજા હપતા વખતે ચૂકવવી પડી.

“મહત્તમ નુકસાનની પદ્ધતિથી” રોકડની વહેંચણી દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો.

અથવા

(a) રોકડની હપતે-હપતે વહેંચણી માટેની "મહત્વમાન નુકસાનની પદ્ધતિ"; "મૂડી વધારાની પદ્ધતિ"થી કેવી રીતે અલગ છે, તે ટૂંકમાં સમજાવો અને નીચેની માહિતી પરથી મૂડી વધારાની રીત અપનાવી રોકડની વહેંચણી દર્શાવતું પત્રક તૈયાર કરો.

વેલજ, હસમુખ અને દિનેશ 3 : 2 : 1ના પ્રમાણમાં નફો-નુકસાન વહેંચતા ભાગીદારો હતા. છેલ્લાં હપતાની ચૂકવણી વખતે તેમની મૂડીની સ્થિતી અનુકૂળે ₹ 90,000, ₹ 75,000 અને ₹ 40,000 હતી. છેલ્લો હપતો ₹ 35,500નો મિલકતોના વેચાણમાંથી મેળવાયેલ હતો. વિસર્જન 7

(b) એક ભાગીદારી પેઢીનો ધંધો 01-01-2013થી ખરીદી લેવા તા. 01-04-2013ના રોજ વૈદેહી લિમિટેડની સ્થાપના કરવામાં આવી. તા. 31-12-2013ના રોજ પૂરા થતા વર્ષની નીચેની માહિતી પરથી સ્થાપના પહેલાના તથા સ્થાપના પછીના નફાની ગણતરી કરો :

- (1) તા. 31-12-2013ના રોજ પૂરા થતા વર્ષનું વેચાણ ₹ 12,00,000 છે. જે પેકી તા. 01-01-2013 થી 31-03-2013 ના રોજ સુધીનું વેચાણ ₹ 2,40,000 છે.
- (2) તા. 31-12-2013ના રોજ પૂરા થતા વર્ષના આખા વર્ષનો વેપાર ખાતાનો કાચો નફો ₹ 4,80,000 છે. નફો-નુકસાન ખાતાને લગતી વિગતો નીચે મુજબ હતી :

ભાડું અને વેરા	39,000
કર્મચારીનો પગાર	72,000
ડિબેંચર વ્યાજ	18,000
સામાન્ય ખર્ચ	12,000
ઓડીટ ફી	1,500
ડાયરેક્ટર ફી	7,500
સ્થાપના ખર્ચ	6,000
વેચાણ કમીશન	24,000

અથવા

નોંધણી પહેલાંનો નફો એટલે શું ? નોંધણી પહેલાનો નફો શેરહોલ્ડરોન
વહેંચી શકાય કે નહિ ? જરૂરી કારણો સહિત સમજાવો.

દીકે

2. આશના લિમિટેડની સત્તાવાર થાપણા ₹ 100નો એક એવા 1,25,000 ઈક્વિટી શેરોમાં વહેંચાયેલ
₹ 1,25,00,000ની છે. કુંપનીએ 40% મૂડી જાહેર જનતા માટે 20% પ્રીમિયમથી બહાર પાડી હતી : 14
શેરદીઠ રકમ નીચે મુજબ ચૂકવવાની હતી :

અરજી સાથે	₹ 20
મંજૂરી સાથે	₹ 40 (પ્રીમિયમ સાથે)
પ્રથમ હપતા સાથે	₹ 30
બીજા હપતા સાથે	₹ 30

શેર વહેંચણી નીચે પ્રમાણો કરવામાં આવી :

પૂરેપૂરા મંજૂર કરેલ	25,000 શેર
અરજીના 2/3 ભાગે શેર વહેંચણી	20,000 શેર
અરજીના 1/4 ભાગે શેર વહેંચણી	<u>5,000 શેર</u>
	50,000 શેર

5,000 શેર ઉપરની અરજીઓ નામંજૂર કરાઈ અને તેમને નાણાં પાછા અપાયા. અરજી સાથે આવેલા વધારાના નાણાં મંજૂરી અને હપતા પેટે લઈ જવાય છે.

પ્રવિષ્ટ કે જેને “પૂરે પૂરા મંજૂર કરેલ શેરના ધોરણો” 1,000 શેર ફાળવાયા હતા, તેના દ્વારા પ્રથમ હપતાના નાણાં, મંજૂરી વખતે જ ચૂકવ્યા હતા, ત્યારબાદ તે કંપનીને કશુ જ ચૂકવાતું નથી.

કવિતા કે જેને શેર અરજીના 2/3 ભાગે “શેર વહેંચણીન 800 શેરની વહેંચણી કરવામાં આવી હતી તે મંજૂરી અને પ્રથમ હપતાના નાણાં ભરવામાં જાણ થઈ અને તેના શેર પ્રથમ હપતા બાદ જપ્ત કરવામાં આવ્યા.

બીજા હપતાના નાણાં મંગાવ્યા બાદ કંપની દ્વારા પ્રવિષ્ટાના બધા જ શેર જપ્ત કરાયા. જપ્તી બાદ 50% પ્રવિષ્ટાના અને 70% કવિતાના શેર કંપની દ્વારા ₹ 8ના ભાવે પૂર્ણ ભરપાઈ થયેલ તારીખે ફરીથી બહાર પડાયા અને શેર ઉપર નાણાં મેળવાયા.

આશાના કંપનીના ચોપડામાં જરૂરી આમનોંધ લખો.

અથવા

(a) મિ. આમીર દ્વારા પોતાના 300 શેર ઉપર શેરદીઠ ₹ 5, ₹ 2 પ્રીમિયમ સહિત ચૂકવાયેલ નથી. કંપની દ્વારા તેના બધા જ શેર જપ્ત કરવામાં આવ્યા. મિ. શાહરુખ દ્વારા તેના 600 શેર રૂ 3 ચૂકવાયેલ નથી. કંપની દ્વારા તે શેરો જરૂરી નોટિસ બાદ જપ્ત કરાયા. બંનેના શેરોની મૂળકિમત ₹ 10ની હતી. જપ્તી બાદ કંપની દ્વારા આમીરના માંથી 70% અને શાહરુખના કુલ શેરમાંથી 50% શેર મિ. ગંગુ તેલીને ₹ 7ના રીતે ભરપાઈ તારીખે આપવામાં આવ્યા. કંપનીના ચોપડે જપ્તીની જરૂરી આમનોંધ લખો અને કંપનીના ચોપડામાં શેર જપ્તી ખાતું તૈયાર કરો.

7

(b) બાબાજી લિ.ના ચોપડામાં શેર જપ્તી ખાતું નીચે મુજબ છે :

શેરજપ્તી ખાતું	%.
શેરમૂડી ખાતે	₹ 1,400
મૂડી અનામત ખાતે	700
બાકી આગળ લઈ ગયા	6,300
	8,400
	8,400

શેરની મૂળકિમત ₹ 100 હતી અને ₹ 40 શેરદીઠ ભરપાઈ થયા ન હતા, તેથી શેરો જપ્ત કરવામાં આવ્યા હતા અને તેમાંથી અમુક શેર ફરીથી બહાર પડાયા હતા. આ માહિતીના આધારે શેરજપ્તી અંગે અને જપ્ત થયેલ શેર બહાર પાડવા અંગે કંપનીના ચોપડામાં જરૂરી આમનોંધ લખો.

4

(c) નીચેના ઉપર નોંધ લખો : (કોઈપણ એક)

3

- (1) સ્વેટ ઇક્વિટી શેર અંગે કંપની ધારાની જોગવાઈઓ
- (2) ભાવિ ઇક્વિટી શેર
- (3) પોતાના શેર પરત ખરીદવાની કંપની ધારાની જોગવાઈઓ

3. પ્રેફરન્સ શેર પરત કરવાની કુપનીધારાની કલમ 80ની જોગવાઈઓ વિસ્તારથી ચર્ચા, નીચેની હિરેન લિ.ની માહિતી પરથી તેમના ચોપડામાં જરૂરી આમનોંધ લખો :

હિરેન લિમિટેડ તેના 50,000, 12%ના રીડીમેબલ પ્રેફ. શેર્સ દરેક ₹ 10નો 10% પ્રીમિયમે પરત હિરેન લિમિટેડ ની અમુક ખાતાઓની બાકી નીચે મુજબ હતી :
કરવા ઈચ્છે છે. પરત કરતાં પહેલા હિરેન લિ.ના અમુક ખાતાઓની બાકી નીચે મુજબ હતી :

	₹
રોકડ અને બેંક ખાતું	10,000
નફા-નુકસાન ખાતું	3,00,000
સામાન્ય અનામત	4,50,000
રોકાણો	20,000

હિરેન લિ. દ્વારા ઉપર દર્શાવેલા રોકાણો વેચાણ કિંમત ઉપર 1/3 નકો મળે તે રીતે વેચવામાં આવ્યા.
હિરેન લિ. દ્વારા ઉપર દર્શાવેલા રોકાણો વેચાણ કિંમત ઉપર 1/3 નકો મળે તે રીતે વેચવામાં આવ્યા.
કુપનીની પ્રેફ. શેર પરત બાદની આખરની રોકડ અને બેંકની બાકી ₹ 50,000 રાખશે. કુપની દ્વારા
જરૂરી સંખ્યામાં ઈક્વિટી શેર દરેક ₹ 10નો ₹ 15ના ભાવે જાહેર જનતામાં બહાર પડાય છે.
કુપનીએ તેના બહાર પાઠેલ શેર ઉપર બધા જ નાણાં મેળવેલ છે.

14

અથવા

(a) શ્રી સચિન લિ.ની તા. 30મી જૂન, 2013ના રોજની બાકીઓ નીચે મુજબની છે :

	₹
10,000 ઈક્વિટી શેર દરેક ₹ 10નો ₹ 8 ભરપાઈ થયેલ	80,000
સામાન્ય અનામત	20,000
મૂડી પરત અનામત	80,000
જામીનગીરી પ્રીમિયમ	10,000
સ્થિર મિલકતના પુનઃમૂલ્યાંકનથી ઉદ્ભવેલ નકો	10,000

કુપનીની સામાન્ય સભામાં થયેલા ઠરાવ મુજબ અનામતોની બાકીમાંથી અપૂર્ણ ભરાયેલ શેરને
પૂર્ણ ભરપાઈ કરવામાં આવે છે. શેરને પૂર્ણ ભરપાઈ કરાયા બાદ કુપની દ્વારા જરૂરી સંખ્યામાં
ઈક્વિટી શેર દરેક ₹ 10નો ₹ 12ના ભાવે બહાર પાડવામાં આવે છે, કે જેથી કરીને કુપની
પોતાના એક ઈક્વિટી પૂર્ણ ભરપાઈ શેર સામે એક પૂર્ણ ભરપાઈ થયેલ શેર બોનસ સ્વરૂપે
આપી શકે. કુપનીના ચોપડામાં જરૂરી આમનોંધ લખો.

7

(b) હર્ષ કુપનીના પાકા સરવૈયા મુજબ, કુપની પાસે 80,000 ઈક્વિટી શેર દરેક ₹ 10નો અને
6%ના ડિબેન્ચર ₹ 2,40,000ના છે. કુપનીની વાર્ષિક સભામાં નકી કરાયું કે કુપની 10%
કરમુક્ત ડિવિડન્ડ રોકડેથી ચૂકવશે. (કપાતનો દર 20%) કુપની ડિબેન્ચર 3% પ્રીમિયમે પરત
કરે છે. આપેલા વ્યવહારો પરથી આમનોંધ લખો.

4

(c) બોનસ શેર એટલે શું ? બોનસ વહેંચણીના કોઈપણ ત્રણ સ્ત્રોત લખો.

3

4. દેવલ લિ.નું કાંચું સરવૈયું તા. 31-03-2013નું નીચે મુજબ છે :

14

વિગત	ઉધાર બાકી	જમા બાકી
ઇક્સ્પોર્ટ શેરમૂડી	—	1,20,000
10%ની પ્રેફ. શેરમૂડી	—	80,000
સામાન્ય અનામત	—	40,000
ઓબેન્ચર પરતનિધિ	—	20,000
જામીનગીરી પ્રીમિયમ	—	6,000
નફા-નુકસાન ખાતું (1-4-2012)	—	10,000
10%ના ઓબેન્ચરો	—	40,000
ઓબેન્ચર પર વટાવ	2,000	—
12%ની જાહેર થાપણ	—	20,000
પ્રોવિડન્ડ ફડ અને પ્રો. ફડમાં ફાળો	2,000	10,000
નહિ મંગાવેલ ઓવિડન્ડ	—	1,600
ઓબેન્ચર ઉપર ચઢેલ પરંતુ ચૂકવવાપાત્ર નહિ તેવું વાજ	—	1,000
ઓબેન્ચર વાજ	4,000	—
સ્થર મિલકતો	3,10,000	—
સ્થર મિલકતો ઉપરનું ઘસારા ભંડોળ	—	1,10,000
સ્ટોક (1-4-2012)	1,10,000	—
રોકાણો	98,000	—
દેવાદારો અને લેણાદારો	2,28,400	60,000
રોકડા અને બેંક	2,000	2,800
ફૂંડીઓ	41,200	45,000
ખરીદી અને વેચાણ	14,90,000	17,98,000
પરત	20,000	16,000
જાહેર થાપણ ઉપરનું વાજ	1,200	—
આવકમાલ ગાડાભાડું	28,800	—
ભાડું કરવેરા અને વીમો	6,000	—
સ્ટેશનરી અને પોસ્ટેજ	3,000	—
જાહેરાત	2,000	—
ઘાલખાધ અને ઘાલખાધ અનામત	800	4,000
પ્રાથમિક ખર્ચ	2,000	—
પગાર અને નહિ ચૂકવેલ પગાર	36,000	3,000
કુલ	23,87,400	23,87,400

નીચેની માહિતીને ધ્યાનમાં રાખીને કંપનીધારા, 1956 મુજબ કંપનીના વાર્ષિક હિસાબો તૈયાર કરો :

- (1) કંપનીની ભરપાઈ મૂડી સત્તાવાર મૂડીના 50% જેટલી છે. દરેક શેરની દાર્શનિક કિંમત ₹ 100ની છે.
- (2) આખર સ્ટોકનું મૂલ્ય ₹ 1,32,100 છે. જેમાં સ્ટેશનરી સ્ટોક ₹ 1,000 સમાવાયેલ છે.
- (3) સ્થિર ભિલકતોની માહિતી નીચે મુજબની છે :

વિગતો	તા. 31-3-2012 સુધીની પડતર	ઘસારો	ઘસારાનો દર
મકાનો	50,000	20,000	10%
મશીનરી	2,00,000	60,000	25%
વાહનો	40,000	20,000	20%
ફર્નિચર	20,000	10,000	10%

કંપની દ્વારા ઘટતી જતી બાકીની પદ્ધતિ મુજબ ઘસારો ગણવામાં આવે છે.

- (4) રોકાણોની વિગતો નીચે મુજબ છે :

- 10% ડિબેન્ચર પરત અનામત રોકાણ (1-4-2012) ₹ 20,000
- 8%ની સેન્ટ્રલ ગર્વમેન્ટની લોન (દાર્શનિક કિંમત ₹ 40,000 તા. 1-10-2012ના રોજ ખરીદાયેલ) ₹ 38,000
- કેયુર લિ.ના 800 ઈક્વિટી શેર દરેક ₹ 100નો ₹ 50 ભરપાઈ ₹ 40,000.

- (5) નહિ નાંધાયેલ ઉધાર વેચાણ ₹ 2,000નું હતું. ₹ 400 ઘાલખાધ પેટે માંડી વાળવાના છે અને ઘાલખાધ અનામત 2% રાખવાની છે.

- (6) 10% પ્રાથમિક ખર્ચ માંડી વાળવાના છે.

- (7) ડાયરેક્ટર દ્વારા નીચે મુજબની ફાળવણી સૂચિત કરવામાં આવેલ છે :

- સામાન્ય અનામત ખાતે ₹ 20,000
- ડિબેન્ચર પરત ભંડોળ ખાતે ₹ 10,000
- ઈક્વિટી શેર ઉપર ડિવિડન્ડ 15%

અથવા

- (a) હાઈ લિ.ના કાચા સરવૈયામાંથી તા. 31-3-2013ના રોજ નીચેની બાકીઓ લેવામાં આવી છે : 7

ખાતાનું નામ	ઉધાર બાકી (₹)	જમા બાકી (₹)
આવકવેરાની જોગવાઈ (1-4-2012)	-	17,000
અગાઉથી ચૂકવેલ આવકવેરો (1-4-2012)	12,000	-
અગાઉથી ચૂકવેલ આવકવેરો (ચાલુ વર્ષે ચૂકવાયેલ)	18,000	-
મૂળસ્થાનેથી કપાયેલ આવકવેરો	800	1,200
નફા-નુકસાન ખાતું (1-4-2012)	-	24,000

2011-12ની આકારણી ચાલુ વર્ષ પૂરી થઈ અને આવકવેરાની જવાબદારી ₹ 19,000 નક્કી થઈ. ચાલુ વર્ષનો કંપનીનો નફો ₹ 42,000 છે. ચાલુ વર્ષના કુલ નફામાંથી 50% આવકવેરાની જોગવાઈ પેટે રાખવાના છે.

ઉપરની માહિતી તમે કંપનીના વાર્ષિક હિસાબોમાં કેવી રીતે દર્શાવશો તે જણાવો અને જરૂરી આમનોંધો લખો.

- (b) નીચે આપેલ તા. 31-3-13ના રોજની કાચા સરવૈયાની બાકીઓ તથા હવાલાઓ ઘાનમાં લઈને કંપનીના વાર્ષિક હિસાબોમાં તેની અસર દર્શાવો : 4

	₹
વેચાણ (વેચાણ વેરા સહિત)	12,44,000
ચૂકવેલ વેચાણ વેરો	44,000
ચૂકવવાનો બાકી વેચાણ વેરો	16,000
દેવાદારો	4,50,000

હવાલા : વેચાણમાં જાંગડ પર મોકલેલ માલનો સમાવેશ થાય છે. આ માલ વેચાણ કિંમત પર 20% નફો ચઢાવીને મોકલેલ છે. તા. 31-03-2013ના રોજ ગ્રાહકોએ જણાવ્યું કે 4/5 ભાગનો માલ રાખી લીધો છે અને તેની પડતર કિંમત ₹ 40,000 છે.

- (c) “અવાસ્તવિક મિલકતો” અને “સંશયિત દેવા” દરેકના ત્રણ ઉદાહરણ આપો. 3

5. નીચે આપેલ દરેક હેતુલક્ષી પ્રશ્નના એક કરતાં વધારે જવાબો આપેલા છે. જેમાંથી સાચો જવાબ પસંદ કરી જરૂરી ગણતરી અને ખુલાસા સાથે લખો : (કોઈપણ સાત લખો) 14

- (1) જામીનગીરી પ્રીમિયમ નીચેનામાંથી શેના માટે ઉપયોગ ન લઈ શકાય ?

- (a) બોનસ શેર બહાર પાડવા માટે
- (b) પ્રાથમિક ખર્ચના માંડવાળ માટે
- (c) પ્રેફરન્સ શેર પરત કરવા માટે
- (d) વટાવે બહાર પાડેલ શેરની માંડવાળ માટે

- (2) રામ લિ.ની ભરાયેલી શેરમૂડી ₹ 80,00,000, દરેક ₹ 100નો એક એમ વહેંચાયેલી છે. છેલ્લો હપ્તો મંગાવાયો ત્યાં સુધી કોઈ શેર ઉપર “નહિ ચૂકવાયેલ હપતા” ન હતા. જો છેલ્લો હપતો 77,500 શેર ઉપર મંગાવાયેલ અને ચૂકવાયેલ હોય અને જો નહિ ચૂકવાયેલ હપ્તાની રકમ ₹ 62,500 હોય, તો છેલ્લા હપતાની શેરદીક રકમ કેટલી હશે ?

- (a) ₹ 25
- (b) ₹ 7.80
- (c) ₹ 20
- (d) ₹ 62.5

- (3) પિંકુશ લિ.ની માહિતી આ મુજબની છે :

મંગાવાયેલ ઇક્વિટી શેરમૂડી ₹ 5,00,000, અગાઉથી મળેલ હપ્તા ₹ 25,000, નહીં મળેલ હપ્તા ₹ 40,000, જે સૂચિત ડિવિડન્ડ 15%, તો ચૂકવવાપાત્ર ડિવિડન્ડ કેટલું થાય ?

- (a) ₹ 75,000
- (b) ₹ 72,750
- (c) ₹ 71,250
- (d) ₹ 69,000

